

ОПОРНИЙ КОНСПЕКТ

з дисципліни «Ресурсна політика комерційних банків»

Тема 1.

ОРГАНІЗАЦІЙНІ ОСНОВИ РЕСУРСНОЇ ПОЛІТИКИ КОМЕРЦІЙНИХ БАНКІВ

1. Фінансове посередництво, як основа діяльності комерційних банків.

Банки в умовах ринкової економіки виконують такі основні функції: 1) фінансового посередництва, 2) посередництва в платежах, 3) емісійна функція або функція випуску кредитних грошей.

Функцію фінансового посередництва можна розглядати, як складну функцію. У рамках функції фінансового посередництва, для найефективнішого її виконання, доцільно розглянути трансформаційну діяльність банків. Можна виділити такі її напрями:

- трансформація ризиків;
- трансформація термінів;
- трансформація обсягів;
- просторова трансформація.

Отже, ефективне виконання банками функції фінансового посередництва потребує передусім попередньої акумуляції коштів, тобто формування ресурсів, що банки реалізують через розроблення та проведення відповідної політики.

2. Поняття ресурсної політики, її основні цілі.

Ресурсна політика банку – це розроблення і практична реалізація банківською установою системи заходів з управління процесом мобілізації коштів суб'єктів ринку для формування необхідних за обсягами й структурою ресурсів банку та подальші дії щодо їхнього розширення або звуження з метою задоволення інтересів і потреб банку, його власників та кредиторів, а також із урахуванням вимог регулюючих органів.

Цілями банківської установи при здійсненні ресурсної політики має стати:

I. Створення вихідних умов для ефективного функціонування банківської установи.

II. Дотримання якісних параметрів діяльності банківської установи.

Цілі ресурсної політики банку визначають загальну спрямованість діяльності банківської установи щодо формування ресурсів.

3. Механізм практичної реалізації ресурсної політики: її завдання та елементи.

Із точки зору практичної реалізації ресурсну політику можна розглядати, як сукупність: економічних заходів, правових заходів, організаційних заходів.

До основних завдань, що показують конкретну практичну цінність ресурсної політики, найдоцільніше виділити такі, що повинні:

- забезпечувати визначену послідовність дій працівників банку, які відповідають за операції з формування банківських ресурсів;
- сприяти прийняттю правильних рішень щодо змін ресурсної бази банку;
- поліпшувати якість сформованого депозитного портфеля відповідно до термінів і обсягів залучених ресурсів;
- враховувати інтереси та потреби клієнтів банку стосовно тих коштів, що вони розмістили.

В числі ключових елементів ресурсної політики найдоцільніше виділити наступні:

1) розподіл функціональних обов'язків керівництва та персоналу банку стосовно розроблення ресурсної політики;

2) орієнтація діяльності банківської установи з приводу мобілізації ресурсів на різні сегменти фінансового ринку;

3) вихідна документація банківської установи;

4) граничний рівень витрат банку;

5) напрями організації контролю за ресурсною діяльністю банку.

4. Фактори впливу на формування ресурсної політики комерційних банків

Фактори, які обмежують дії банку щодо створення ресурсів і певним чином впливають на обсяг та структуру мобілізованих коштів можна поділити на три групи.

До першої групи відносять фактори, що не піддаються контролю з боку банківської установи.

До другої групи відносять фактори, вплив яких на формування ресурсів банківська установа може частково змінити.

Третя група факторів найбільшою мірою піддається впливу з боку банківської установи, що робить можливим, враховуючи їх вплив, узгодження обсягів та термінів мобілізованих ресурсів згідно з наміченими цілями.

5 Нормативно-правова база регулювання діяльності банків щодо формування ресурсів

Нормативні документи, що регулюють склад, структуру і економічну класифікацію банківських ресурсів

№ п/п	Документ
1	2
1	Конституція України. Закон від 28 червня 1996 року № 254к/96-ВР
2	Господарський кодекс України від 16.01.2003 р. № 436-IV.
3	Цивільний кодекс України від 16 січня 2003 року № 435-IV.
4	Закон України "Про банки і банківську діяльність" від 07 грудня 2000 року № 2121-III
5	Закон України "Про Національний банк України" від 20 травня 1999 р. № 679-XIV
6	Закон України "Про цінні папери і фондовий ринок" від 23.02.2006 № 3480-IV
7	Закон України "Про платіжні системи та переказ коштів в Україні" від 05.04.2001 № 2346-III
8	Інструкція про порядок регулювання діяльності банків в Україні, затв. Постановою НБУ №368 від 28.08.2001 р.

ТЕМА 2.

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ СТРУКТУРУВАННЯ ТА ПРОЦЕСУ ФОРМУВАННЯ БАНКІВСЬКИХ РЕСУРСІВ.

1.1. Економічно-правова сутність банківських ресурсів.

Ресурси комерційного банку – це сукупність грошових коштів, які перебувають у розпорядженні банку і використовуються ним для здійснення кредитних, інвестиційних та інших активних операцій.

I. За способами формування банківські ресурси поділяють на три основні частини:

- 1) власні ресурси банку або власний капітал;
- 2) залучені ресурси;
- 3) позичені ресурси.

II. Залежно від місця мобілізації банківських ресурсів їх поділяють на:

- 1) мобілізовані самим комерційним банком;
- 2) придбані в інших банків.

III. За можливістю прогнозування розміру ресурси поділяються на:

- 1) ресурси, що піддаються прямому прогнозуванню;
- 2) ресурси, що піддаються непрямому прогнозуванню.

IV. Залежно від часу використання банківські ресурси поділяють на:

- 1) постійні;
- 2) тимчасові.

Можливості комерційних банків у залученні коштів регламентуються Національним банком України. При цьому всі можливі типи залучення коштів зводяться до трьох типів:

- 1) залучення коштів на вклади;
- 2) отримання кредитів;
- 3) здійснення емісії.

Структура ресурсів окремих комерційних банків є індивідуальною і залежить від ступеня їхньої спеціалізації, особливостей їхньої діяльності, стану ринку кредитних ресурсів та інших факторів.

1.2. Власний капітал банку: структура, джерела формування, функції, механізм поповнення.

Власний капітал банку – це грошові кошти, внесені акціонерами і засновниками банку з метою забезпечення його економічної самостійності й фінансової стійкості протягом усього періоду діяльності.

Власний капітал банку виконує три основні дуже важливі функції:

1) захисна; 2) оперативна; 3) регулююча.

Залежно від джерел та порядку формування власний капітал комерційного банку поділяється на такі основні частини:

1. *Статутний капітал банку*

2. *Резервний капітал*

3. *Нерозподілений прибуток*

Розмір власного капіталу комерційного банку залежить від таких факторів:

- рівня мінімальних вимог Національного банку України до статутного фонду (це мінімальний розмір статутного фонду, який банк повинен мати сплаченим);

- специфіки клієнтури (за значної кількості невеликих вкладників власного капіталу потрібно буде менше, ніж за наявності великих вкладників);

- характеру активних операцій (наявність значного обсягу ризикованих операцій потребує відносно більшого розміру власного капіталу).

Для обчислення економічних нормативів використовують поняття *регулятивного капіталу банку* як одного з найважливіших показників діяльності, основним призначення якого є покриття негативних наслідків різноманітних ризиків, котрі банки беруть на себе у процесі своєї діяльності, та забезпечення захисту вкладів, фінансової стійкості й стабільної діяльності.

Регулятивний капітал банку включає:

1) основний капітал (капітал 1-го рівня);

2) додатковий капітал (капітал 2-го рівня).

1.4. Субординований борг комерційного банку як елемент власного капіталу.

Субординований борг – це звичайні незабезпечені банком боргові капітальні інструменти (складові елементи капіталу), які відповідно до договору не можуть бути вилучені з банку раніше за п'ять років, а у разі банкрутства чи ліквідації повертаються інвестору після погашення претензій усіх інших кредиторів. Сума субординованого боргу, включеного до капіталу, щорічно зменшується на 20 відсотків від її первинного розміру протягом п'яти останніх років дії договору.

Кошти, залучені на умовах субординованого боргу, можуть включатися до капіталу банку після отримання дозволу Національного банку України в разі їхньої відповідності певним критеріям.

1.5. Адекватність власного капіталу: проблеми та шляхи вирішення.

Мінімальний розмір регулятивного капіталу банку (Н1) має становити 500 млн. грн.

Розмір регулятивного капіталу банку не може бути меншим, ніж його статутний капітал. Ця вимога не поширюється на новостворений банк протягом одного року з дня отримання ним банківської ліцензії.

Норматив достатності (адекватності) регулятивного капіталу (Н2) відображає здатність банку своєчасно і в повному обсязі розрахуватися за своїми зобов'язаннями, що випливають з торговельних, кредитних або інших операцій грошового характеру. Норматив адекватності регулятивного капіталу встановлюється для запобігання надмірному перекладанню банком кредитного ризику та ризику неповернення банківських активів на кредиторів і вкладників банку.

Нормативне значення нормативу Н2 діючих банків має бути не менше ніж 10 відсотків.

Для банків, що розпочинають банківську діяльність, цей норматив має становити:

- протягом перших 12 місяців діяльності (з дня отримання ліцензії) – не менше 15 відсотків;
- протягом наступних 12 місяців – не менше 12 відсотків;
- надалі – не менше 10 відсотків.

Норматив достатності основного капіталу (Н3) визначається як співвідношення основного капіталу до суми активів та позабалансових зобов'язань, зважених на відповідні коефіцієнти кредитного ризику (загальний обсяг ризику).

Нормативне значення нормативу Н3 має бути не меншим, ніж 7 відсотків.

У разі недотримання нормативу Н3 банк зобов'язаний вжити заходів для приведення його у відповідність до встановлених вимог.

Отже, при проведенні ресурсної політики банку значна увага має бути приділена дотриманню економічних нормативів діяльності, що має забезпечувати стабільну діяльність банківського сектору економіки та своєчасне виконання ними зобов'язань перед вкладниками, а також запобігати неправильному розподілу ресурсів і втраті капіталу через ризики, характерні для банківської діяльності.

Тема 3.

ЗАЛУЧЕНІ ТА ПОЗИЧЕНІ РЕСУРСИ: ПРИРОДА ТА ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ.

1.1. Загальна характеристика залучених банківських ресурсів.

Залучені банківські ресурси – це кредиторська заборгованість банку, що виникає внаслідок попередніх операцій і має бути погашена протягом визначеного терміну. Кошти на банківські рахунки мобілізують за допомогою депозитних операцій; для цього є багато форм та видів рахунків, що відрізняються режимом функціонування, валютою вкладу та іншими характеристиками. Класифікувати банківські вклади можна за багатьма класифікаційними ознаками.

З точки зору, ресурсної політики до класифікації банківських депозитів слід підходити з двох позицій, а саме:

- 1) класифікувати депозити *за критеріями режиму використання коштів*.
- 2) класифікувати депозити *за умовами взаємодії банку з клієнтами-вкладниками*.

При розробленні та реалізації ресурсної політики банки повинні враховувати мету відкриття клієнтом депозиту.

Відомі декілька груп факторів, що змушують фізичних осіб заощаджувати, а юридичних – виводити частину своїх активів із розширеного відтворення виробництва.

1.2. Порядок формування залучених ресурсів банку

Найпоширенішим видом депозитів є **вклади до запитання**. До них прирівнюють внески з попереднім повідомленням банку про намір зняти гроші з рахунка (за умови, що термін повідомлення не перевищує одного місяця), а також контокорентні рахунки і поточні рахунки з овердрафтом.

Залишки коштів на рахунках клієнтів аналізують із позиції ліквідності балансу на основі даних про їх частку в загальній сумі зобов'язань.

Строкові вклади – це кошти, що розміщені у банку на певний термін і можуть бути знятими після його закінчення або після попереднього повідомлення банку за встановлений період (не менше 1 місяця). За строковими вкладками не дозволено поповнення або часткове вилучення коштів.

Оптимальну питому вагу строкових вкладів у загальному обсязі залучених ресурсів банк визначає виходячи з урахування витрат на сплату відсотків за ними.

Різновидом строкових депозитів є **депозитні та ощадні сертифікати**. Згідно зі

законодавством банківський сертифікат є цінним папером, а відтак має *значні переваги* порівняно з іншими видами депозитів. Однак, такому інструменту залучення ресурсів притаманна *низка недоліків*.

Серед населення найпоширенішими ще з періоду адміністративно-командної системи, залишаються ощадні вклади. **Ощадні вклади** – це грошові заощадження фізичних осіб, що вони вносять до банку з метою накопичення й отримання відповідного доходу у вигляді відсотків. Такий вклад створюють не тільки одноразовим внеском, але й шляхом регулярного або нерегулярного внесення рівних або різних сум протягом усього терміну дії депозиту.

Оскільки залучені ресурси становлять основу ресурсів банківських установ, основну увагу при здійсненні ресурсної політики банки зосереджують на формуванні саме залучених ресурсів.

У роботі комерційних банків щодо залучення вкладів важливу роль відіграє відсоткова політика як невід'ємний елемент ресурсної політики. За методом нарахування відсотків розрізняють вклади, стосовно яких дохід нараховують за складною відсотковою ставкою, і вклади, дохід за якими нараховують за простою відсотковою ставкою.

Для оцінки раціонального використання коштів, що залучені на вклади, банки можуть обчислювати показники середнього терміну зберігання гривні та рівня осідання коштів, що надійшли на вклади.

1.3. Позичкові засади формування банківських ресурсів

Мобілізація ресурсів недепозитними методами – це залучення банком ресурсів у вигляді позик на фінансовому ринку, що здійснюють у формі міжбанківських кредитів і кредитів центрального банку, операцій із цінними паперами на вторинному фондовому ринку, а також позик на ринку євродоларів. Ці ресурси є надважливими для підтримання достатнього рівня банківської ліквідності, тому їх використовують банки в міру необхідності.

Серед способів, за допомогою яких банки формують ресурси на позичковій основі й забезпечують свою ефективну діяльність банку, наступні:

- отримання на міжбанківському ринку кредитів від інших банків та центрального банку;
- емісія банківською установою цінних паперів власного боргу.

Метою ресурсної політики банку є підтримання загального рівня ліквідності, що, своєю чергою, неможливе без позичення коштів на міжбанківському ринку. *Обсяги міжбанківського кредитування залежать як від макроекономічних, так і від мікроекономічних факторів.*

1.4. Порядок формування позичених коштів банку шляхом емісії боргових зобов'язань .

Одним із напрямків ресурсної політики щодо позичення коштів є формування банківських ресурсів, отриманих від емісії власних боргових зобов'язань. До них належать, зокрема, облігації та векселі.

Банківські облігації є цінними паперами, які засвідчують, що їхні власники внесли грошові кошти, і підтверджують зобов'язання відшкодувати їм номінальну вартість у визначений термін із виплатою фіксованого процента; таким чином облігації опосередковують відносини позики. Залучення коштів за допомогою облігацій має ряд переваг і недоліків.

Ще одним аспектом реалізації ресурсної політики є можливість банків залучати кошти на позичковій основі **шляхом випуску векселів**. Банківський вексель – це цінний папір, в якому міститься безумовне грошове зобов'язання банку про сплату зазначеної у векселі суми векселеотримувачу в указаному місці та у встановлений строк.

1.5. Антикризові заходи банківської діяльності

Серед причин, що зумовлюють виникнення кризових ситуацій в окремих банківських установах, можна виокремити наступні:

- вплив зовнішніх негативних факторів;
- незадовільний стан організації процесу управління ризиками;
- відсутність або недостатній розвиток аналітичної роботи;
- навмисні злочинні дії окремих осіб, груп та організацій.

Комплекс антикризових заходів може охоплювати наступні компоненти:

- банківській установі необхідно постійно вдосконалювати технології оцінки та управління ризиками;
- приділяти належну увагу прогнозам розвитку ринків, на яких функціонує дана установа;
- підтримувати на належному рівні ресурсну базу;
- проводити моніторинг та вживати належні заходи для поліпшення якості кредитного портфеля;
- створити систему антикризового управління, що регламентувала б дії банку щодо запобігання та ліквідації наслідків криз;
- підтримувати готовність банку до реагування в умовах кризової ситуації.

Формування надійної ресурсної бази банку стане запорукою мобілізації необхідних за обсягами і стабільністю ресурсів, що, своєю чергою, надасть можливості адекватно реагувати на виникнення кризових ситуацій із мінімальними негативними наслідками.

5. Гарантування вкладів фізичних осіб.

Фонд гарантування вкладів фізичних осіб діє на підставі Закону України «Про систему гарантування вкладів фізичних осіб» від 23.02.2012р №4452-VI.

Фонд є установою, що виконує спеціальні функції у сфері гарантування вкладів фізичних осіб та виведення неплатоспроможних банків з ринку і не має на меті отримання прибутку.

Основним завданням Фонду є забезпечення функціонування системи гарантування вкладів фізичних осіб та виведення неплатоспроможних банків з ринку. На виконання свого основного завдання Фонд здійснює ряд функцій.

Фонд видає нормативно-правові акти у формі інструкцій, положень, правил.

Учасниками Фонду є банки. Участь банків у Фонді є обов'язковою. Банк набуває статусу учасника Фонду в день отримання ним банківської ліцензії та зобов'язаний сплачувати до Фонду збори та дотримуватися інших вимог та нормативно-правових актів Фонду.

Фонд здійснює регулювання діяльності банків шляхом:

- 1) прийняття в межах своїх повноважень нормативно-правових актів, обов'язкових до виконання банками;
- 2) здійснення контролю за виконанням зобов'язань банків у зв'язку з їх участю в системі гарантування вкладів фізичних осіб;
- 3) виведення неплатоспроможних банків з ринку;
- 4) в інших формах, передбачених Законом «Про систему гарантування вкладів фізичних осіб».

Фонд та Національний банк України співпрацюють з метою забезпечення стабільності банківської системи України і захисту інтересів вкладників та інших кредиторів банків. Фонд та Національний банк України мають право порушувати питання про необхідність внесення змін до нормативно-правових актів один одного.

ТЕМА 4.

ПЛАНУВАННЯ РЕСУРСІВ КОМЕРЦІЙНИХ БАНКІВ.

4.1. Теоретичні засади банківського планування

Планування ресурсів — це багатстороння й розгалужена діяльність, яка охоплює багато аспектів організаційного та фінансового управління банком у контексті впливу зовнішнього

середовища. Розробка обґрунтованого плану неможлива без докладного аналізу фактичного становища банку та прогнозування майбутніх форм діяльності.

Планування ресурсів дозволяє визначати завдання, які забезпечують ефективне функціонування банку в перспективі, а також можливість швидкої адаптації до мінливих умов зовнішнього середовища. Воно забезпечує основу для всіх управлінських рішень, функцій установи, мотивації і контролю.

ТЕМА 5. ОСНОВНІ ЗАСАДИ РЕГУЛЮВАННЯ РЕСУРСІВ КОМЕРЦІЙНИХ БАНКІВ В УКРАЇНІ.

5.1. Основні нормативні показники діяльності комерційного банку, їх роль та значення для регулювання ресурсів банків та їх розміщення:

Регулювання діяльності банків – це система заходів, за допомогою яких держава через центральний банк забезпечує стабільне й безпечне функціонування банків, запобігає дестабілізуючим процесам у банківському секторі.

У відповідності до Інструкції «Про порядок регулювання діяльності банків в Україні» зі змінами та доповненнями Національний банк України установлює порядок визначення регулятивного капіталу банку та такі економічні нормативи, що є обов'язковими до виконання всіма банками:

1) нормативи капіталу: (мінімального розміру регулятивного капіталу (Н1), достатності (адекватності) регулятивного капіталу (Н2), достатності основного капіталу (Н3);

Банк формує буфери капіталу, а саме: буфер запасу (консервації) капіталу, контрциклічний буфер. Банк формує буфери капіталу понад нормативне значення нормативу достатності основного капіталу (Н3).

Буфер запасу (консервації) капіталу розраховується від загального обсягу ризику.

Банк формує буфер запасу (консервації) капіталу починаючи з:

01 січня 2020 року - у розмірі 0,625 відсотка; 01 січня 2021 року - у розмірі 1,25 відсотка;

01 січня 2022 року - у розмірі 1,875 відсотка; 01 січня 2023 року - у розмірі 2,5 відсотка.

Контрциклічний буфер капіталу розраховується від загального обсягу ризику в розмірі 0 - 2,5 відсотка.

Розмір контрциклічного буфера капіталу встановлюється за рішенням Правління Національного банку в разі значної кредитної активності банків із урахуванням ризиків, пов'язаних із надмірним зростанням кредитування. Зазначена інформація завчасно розміщується на сторінці Офіційного інтернет-представництва Національного банку та має містити відомості, зокрема щодо розміру буфера, дати запровадження буфера в установленому розмірі.

2) нормативи ліквідності: (миттєва ліквідність (Н4), поточна ліквідність (Н5), короткострокова ліквідність (Н6));

3) нормативи кредитного ризику: (максимального розміру кредитного ризику на одного контрагента (Н7), великих кредитних ризиків (Н8), максимального розміру кредитів, гарантій та поручительств, наданих одному інсайдеру (Н9), максимального сукупного розміру кредитів, гарантій та поручительств, наданих інсайдерам (Н10));

4) нормативи інвестування: (інвестування в цінні папери окремо за кожною установою (Н11), загальної суми інвестування (Н12)).

5.1.1. Показники ліквідності, їх характеристика;

Ліквідність банку — це його здатність своєчасно та в повному обсязі задовольняти невідкладні потреби у грошових коштах. Банківська ліквідність залежить від багатьох чинників, які поділяються на дві групи:

1) внутрішні

2) зовнішні.

Отже, банк вважається ліквідним, якщо він має можливість постійно і безперервно виконувати свої зобов'язання, проводити активні операції та забезпечити поповнення

ліквідних коштів у будь-який момент часу через запозичення коштів на ринку за середньою ставкою або реалізацію своїх активів без суттєвої втрати їх вартості.

Національний банк України на сьогодні регулює ліквідність комерційних банків за допомогою трьох нормативів: нормативу миттєвої ліквідності (Н4), нормативу поточної ліквідності (Н5) і нормативу короткострокової ліквідності (Н6).

5.1.2. Максимальний розмір ризику на одного позичальника та його вплив на діяльність банку

Крім ризику незбалансованої ліквідності, діяльності будь-якої банківської установи притаманний кредитний ризик. Для банку найбільш уразливим є ризик несплати чи несвоєчасної або неповної сплати позичальником основного боргу та процентів за ним, які належать йому як кредитор. Центральні банки регулюють рівень допустимого кредитного ризику шляхом встановлення граничних значень ряду нормативів кредитного ризику.

1. Норматив максимального розміру кредитного ризику на одного контрагента (Н7).
2. Норматив великих кредитних ризиків (Н8). Норматив великих кредитних ризиків
3. Норматив максимального розміру кредитного ризику за операціями з пов'язаними з банком особами (Н9)

5.1.3. Інші обов'язкові економічні нормативи діяльності комерційного банку;

Банки, які є активними інвесторами, стають уразливими щодо інвестиційного ризику — ризику несплати або несвоєчасної чи неповної сплати емітентом цінних паперів доходу та основного боргу за розміщеними цінними паперами власної емісії, які належать інвесторові. Іншими словами — це кредитний ризик за інвестиційними операціями. Допустима міра такого ризику діяльності банків регулюється Національним банком України за допомогою двох нормативів:

- нормативу інвестування в цінні папери окремо за кожною установою (Н11);
- нормативу загальної суми інвестування (Н12).

5.2. Контроль НБУ за дотриманням показників діяльності комерційних банків. Санкції.

Контроль за дотриманням банками встановлених економічних нормативів здійснюється структурним підрозділом Національного банку, що здійснює нагляд за діяльністю банку на постійній основі.

Розрахунок економічних нормативів банки (юридичні особи) проводять на підставі щоденних балансів і додаткових даних.

При цьому звітними є дані про дотримання економічних нормативів, що розраховані:

- а) за щоденними розрахунками:
  - нормативи мінімального розміру регулятивного капіталу банку (Н1), максимального розміру кредитного ризику на одного контрагента (Н7), великих кредитних ризиків (Н8), максимального розміру кредитного ризику за операціями з пов'язаними з банком особами (Н9), миттєвої ліквідності (Н4);
- б) за формулою середньозваженої величини (за місяць):
  - інвестування в цінні папери окремо за кожною установою (Н11), загальної суми інвестування (Н12);
- в) за станом на 1-е, 11-е та 21-е число кожного місяця:
  - нормативи достатності (адекватності) регулятивного капіталу (Н2), достатності основного капіталу (Н3), поточної ліквідності (Н5), короткострокової ліквідності (Н6).

Якщо за результатами безвиїзного нагляду або інспекційної перевірки встановлено факти невиконання банками економічних нормативів, то до банків мають застосовуватися заходи впливу згідно зі [статтею 73](#) Закону України "Про банки і банківську діяльність" та відповідними нормативно-правовими актами Національного банку з питань застосування заходів впливу.

5.3. Основні напрямки вдосконалення роботи комерційних банків по формуванню і використанню ресурсів.

При формуванні ресурсів банківської установи в ринковій економіці доцільно спиратися на наступні орієнтири:

– банківська діяльність у сфері формування ресурсів має бути зорієнтована на потреби ринку, на задоволення попиту клієнтів, а також на створення й просування таких банківських продуктів і послуг, які можуть забезпечити прибуткову банківську діяльність;

– сформовані банківською установою ресурси мають сповна забезпечувати можливості банку з розміщення коштів;

– ефективність банківської діяльності необхідно забезпечувати зменшенням витрат на формування ресурсів і максимізацію доходів від їх розміщення;

– при формуванні ресурсів банківські установи повинні використовувати сучасну інформаційну базу та новітні технології.

Розглянуті напрямки ресурсної політики щодо депозитного обслуговування банками клієнтів можуть сприяти розширенню сфери діяльності банків в Україні, їх адаптації до нових ринкових умов і зростаючих потреб клієнтури у повноцінному комплексі послуг, адекватному вимогам сучасного стану економіки.